

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæstio I. Quis possit reservare casus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

gere Confessarium, quibus id permittitur per speciale privilegium. Ut patet. Tale communiter habent reges & principes, & illi quibus datur Bulla Cruciatæ.

DICO IV. Ex consuetudine possunt sibi, immo & suis domesticis Cardinales deligere Confessarium. Item Pastores pro se ipsis: immo & simplices Sacerdotes sæculares, teste Suarez disp. 27. sect. 3. n. 4. Vasquez, Valentia & aliis passim. Dummodo tamen eligant aliquem legitime ab Episcopo approbatum. Alioquin inter Propositiones ab Alexandro VII. reprobatas ordine est 6. Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere simplicem sacerdotem non approbatum ab Ordinario.

Nec obstat cap. Si Episcopus, de Penit. & remiss. in 6. ubi dicitur: Nullus potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui superioris licentiam Confessorem sibi eligere valeat. Nam sensus est, quod consuetudo hoc non possit vi sua citra superioris licentiam; quo non obstante, potest esse, & in præsentia est signum taciti consensûs Superiorum, dum hoc promiscuè vident, & non contradicunt.

Observandum hic, quod etsi in Bullis Cruciatæ & Jubilæi, & similibus conceda-

tur potestas eligendi Confessarium omnibus Christi fidelibus: non possint tamen Religiosi privilegiati vi talium Bullarum eligere Confessarium extra ordinem sine licentia suorum Prælatorum: nam sic declararunt varii Pontifices. Clarissima sunt verba Clementis VIII. Bulla 9. in Bullario Rodriguez & Urbani VIII. in Bulla data anno 1630. cuius verba recitat Lugo disp. 20. sect. 9. ubi fusè & solidè de hac re tractat, existimans contrarium non esse amplius probabile quoad Bullam Cruciatæ. De Bullis autem Jubilæi expressam mentionem facit Gregorius XIII. in declaratione facta Societati Jesu, ut videre est in Compendio Societatis V. Absolutio 5. 11. Unde hoc verum est, etiam de concessionibus Jubilæi, quæ tantum dantur ad unicum actum, quando Pontifex in Bulla (cujus tenor consulendus est) contrarium non satis exprimit. Quod maximè locum habet in Ordinibus istis, qui in similibus generalibus indultis semper repugnant, ne Religiosus aliquis aut Monialis extra Ordinem confiteatur, ob inquietudines inde magistrâ experientiâ solitas suscitari. Alioquin tenor concessionum est sequendus.

Cruciatæ &c. locum habeant in Religiosis ad effectum eligendi Confessarium.

DISPUTATIO SEXTA.

De Reservatione Casuum.

QUÆSTIO I.

Quis possit reservare Casus?

SUPPONO tamquam indubitatum in Ecclesiâ esse potestatem reservandi casus. Ita definit Tridentinum sess. 14. c. 7. & can. 11. supponiturque c. Si Episcopus de Penit. & remiss. in 6. & alibi.

DICO I. Spectatâ rei naturâ, potest quilibet habens potestatem ordinariam sibi reservare casus: quàmvis ex consuetudine id non soleant parochi, ne reservatio nimium multiplicetur: neque etiam id possint, quibus illa potestas per alium superiores est adempta. Ratio Conclusionis est, quod sicut Ordinarii non tenentur delegare suam potestatem, nisi velint, sic non teneantur dare integram, sed possint, si velint, dare restrictam.

Hinc Pontifex reservat sibi casus respectu totius Ecclesiæ: Episcopi enim ab illo accipiunt jurisdictionem, aut saltem materiam, in quam possint jurisdictionem exercere, adeoque possunt illam accipere cum restrictione; juxta rationabilem voluntatem Pontificis. Similiter Episcopus potest reservare casus respectu suæ Diocesis: nam quàmvis Pastores habeant jurisdic-

tionem à jure, tamen cum subordinatio-
ne ad Superiores ordinarios, ut certa praxi docet, & confirmat ratio: nam iudex ordinarius solet subordinari ei, qui in eodem foro est quodammodo superior, ut hic quantum est ex natura rei possit inferioris potestatem restringere. Quia verò Mendicantes non subordinantur Episcopis, sed sunt immediati delegati Pontificis, censet Vasquez disp. 91. a. 3. dub. 1. n. 11. & Propositus 93. dub. 1. Episcopus sua auctoritate non posse jurisdictionem illorum limitare absque speciali concessione Pontificis, qui eos indubiè potest quoad hoc Episcopis subicere, & subiceret eo ipso quod neget eis jurisdictionem in casus ab Ordinario reservandos.

DICO II. Quàmvis ex natura rei Generales & Provinciales Ordinum per se possint æquè ac Episcopi reservare casus: tamen Clemens VIII. per specialem Bullam editam anno 1593. (quæ refertur à Bassano Casus reservatus n. 40. & in Bullario Romano inter Constit. Urbani VIII.) eorum potestatem restrinxit ad undecim casus in Bulla expressos, quos, omnes vel aliquos, reservare possint, si velint: si autem veliat plures adungere, id necessariò fieri debeat de Capituli Generalis consensu pro toto Ordine,

In sua dicitur.

Potestas Generalium & Provincialis sine Capituli consensu non restringitur ad undecim casus.

dine, vel Provincialis pro Provincia.

4. *Qui recen-
sentur.*
Casus porrò expressi in decreto *Clemen-
tis VIII.* sunt sequentes I. Veneficia, Inca-
tationes, Sortilegia. II. Apostasia à Religio-
ne, sive habitu dimisso, sive retento, quan-
do eò pervenerit, ut extra septa Monasterii,
seu Conventus fiat egressio. III. Nocturna
ac furtiva è Monasterio, seu Conventu e-
gressio, etiam non animo apostat. nōi facta.
IV. Proprietas contra votum paupertatis,
quæ sit peccatum mortale. V. Lapsus car-
nis voluntarius opere consummatus. VI.
Occisio, aut vulneratio, seu gravis percus-
sio cujuscumque personæ. VII. Malitio-
sum impedimentum, aut retardatio, aut
apertio litterarum à Superioribus ad infe-
riores, aut ab inferioribus ad Superiores.
VIII. Juramentum falsum in judicio regu-
lari seu legitimo. IX. Procuratio, auxilium
seu consilium ad abortum faciendum post
animatum fetum, etiam effectu non secuto.
X. Falsificatio manûs aut sigilli Officialium
Monasterii aut Conventus. XI. Furtum de
rebus Monasterii seu Conventus in ea
quantitate, quæ sit peccatum mortale.

5. *Illis Capit-
ulum ge-
nerale Or-
dinis Mino-
rum super-
addidit
duos.*
Hi omnes casus sunt reservati speciali-
ter in Constitutionibus Generalibus Or-
dinis Nationi huic Germano-Belgiæ ac-
commodatis. Quibus adduntur ibidem pol-
lutio voluntariè procurata (de qua dubitari
alioquin potuisset, & à variis dubitatur, an
contineatur decreto sub lapsu voluntario
carnis opere consummato) & inobedientia
contumax; qualis esse declaratur, quando
quis trinâ monitione præmissâ, factis con-
gruis intervallis, per diem naturalem ino-
bediens perseverat. Ita expressum in *Con-
stitutionibus generalibus* impressis Leodii an-
no 1635. cap. 6. §. 22. At in Constitutioni-
bus Segoviæ recognitis (quæ vigent in His-
paniis & alibi) casus reservati sunt qua-
tuordecim sequentes. I. Inobedientia con-
tumax. II. Proprietas rerum detentio.
III. Lapsus carnis. IV. Tactus impudici
& enormes. V. Sollicitatio ex certa scien-
tia ad peccatum carnis. VI. Furtum rei no-
tabilis seu frequenter iteratum. VII. Inje-
ctio manûs violentæ. VIII. Falsum testi-
monium in judicio factum. IX. Compositio
vel projectio aut publicatio libelli. Famosi.
X. Falsificatio sigilli aut litterarum quo-
rumcumque Prælatorum nostri Ordinis,
vel alterius personæ notabilis. XI. Apertio
litterarum Prælatorum vel malitiosa eapuli
retentio. XII. Falsum crimen in infamiam
cujuscumque. XIII. Depositio falsi & scien-
ter facta in judicio contra religiosum ali-
quem præsertim prælatum, & inductio ad
id faciendum. XIV. Revocatio eorum, quæ
in judicio deposita sunt, & procuratio ut re-
vocentur. De cetero consulendæ sunt Con-
stitutiones particulares Provinciarum.

Quid circa Permittit tamen Pontifex: *Superioribus de-*
alia pecca- terminare pœnitentiæ graves quibusdam peccatis

etiam non reservatis à Confessariis imponendas, quæ subditos ab hujusmodi peccatis cohibere possunt. Quamvis nullatenus possint eorum, quantumvis enormium, abolutionem sibi reservare. Immo Pontifex ibidem prohibet, ne Superiores Regularium Confessiones subditorum audiant, nisi quando aliquod peccatum reservatum admiserint, aut ipsimet sponte aut proprio motu id ab ipsis petierint.

Nota I. Ecclesiam non solere reservata peccata merè interna juxta Doctores communiter. Unde qui incidit in hæresim merè internam, potest absolvi ab eo, qui posset illum absolvere à mortalibus.

Nota II. quod Reservatio papalis non solum cadat in censuram, sed etiam in peccatum; ut observat *Suarez disp. 29. sect. 2.* & tenent Doctores communiter contra quosdam. Aliàs posset à quovis casu papali absolvi simplex Confessarius tunc, quando implicatio censuræ non officit valori Sacramenti abolutionis; v. g. si pœnitens sit oblitus censuræ, aut non sciat illam impedire receptionem Sacramenti, adeoque non fide procedat, saltem ipse; aut sit necessitas sufficiens ad suscipienda Sacramenta, non obstante censurâ v. g. occultâ, nec adsit, qui in censurâ habet potestatem. Itaque directè quidem & per se censura, directè tamen etiam peccatum reservatur: etsi concomitanter, & quasi dependenter ab ipsa censura; ut tradunt Doctores communiter, & observatur in praxi. Et quidem de facto nulla reperitur reservatio papalis, nisi sit annexa excommunicati. Unica, verò, reservatio papalis cum sola suspensione, contenta in Bulla *Sixti V.* contra malè promotos, est sublata à *Clemente VIII.* qui præfatam Constitutionem reduxit ad terminos juris communis in Bulla *Romanum Pontificem.*

Ex quo oritur, ut sublata censurâ cesset reservatio, possitque absolvi ab habente jurisdictionem in mortalia. Deinde, quando peccata Papæ reservata ita committuntur, ut ratione ignorantie committens non incurrat censuram, non sunt reservata; ut consequenter docet *Sanchez l. 2. Summa c. 3. n. 5. Coninck disp. 8. dub. 11.* & alii communiter. Quia verò probabilis est sententia *Navarri, Sanchez l. 9. de Matrim. disp. 32. n. 13.* & plurium aliorum, excommunicatiōnem non incurri ab ignorantibus illam (quod Multi docent de quibuscumque censuris) consequens foret, pauciores in his partibus habere juxta hæc sententiam casus Papæ reservatos: cum plerique, maxime rusticiores, ibi nihil omnino aut parum sciant, quibus peccatis censuræ sint annexæ.

Nota III. quoties est morale dubium de reservatione casus, talem casum non censeri reservatum, sive dubium sit facti, sive juris; & sive sit negativum, propter conjecturas, quæ non sufficiunt ad ferendam determinatum judicium, sive sit positivum,

conferens ex opinionibus probabilibus contrariis. Reservatio enim est valde odiosa & strictè interpretanda, adeoque intelligi debet de casibus certis & indubitatis. Ita cum communi sententia Suarez n. 2. de Relig. l. 6. c. 26. n. 6. Unde si percussio gravis sit reservata, & dubitetur, an hæc sit gravis; non censetur reservata. Vide Sanchez l. 1. Summae. 10. n. 74.

IV. Reservationem non solere asserere, nisi mortalia in suo genere consummata, quando aliud clarè non exprimitur: decreta enim reservationis sunt odiosa, adeoque dum simpliciter loquuntur, sunt præiudicium modo restringenda.

Petes I. An Ecclesia possit reservare peccata merè intera? Resp. Affirm. cum Doctoribus communiter contra Nonnullos. Ratio est: quia potest ab Ecclesia dari in illa iurisdictione, ergo & negari; quod est, illa reservare. Sic de facto peccata mortalia omnia, adeoque etiam interna, sunt reservata simplici Sacerdoti. Quae non est potestiva Ecclesiae circa actus merè internos dispositionis, sed potius dispositionis subtrahendi. Deinde est dispositio exequenda in foro sacramentali; sub quod cadunt etiam merè interni actus: ad quorum confessionem sicut potest etiam Ecclesia obligare, sic quoque absolutionem eorundem reservare.

Petes II. An possent ab Ecclesia reservari quaedam venialia? Resp. Affirm. non quidem hoc sensu, ut sit necessarium ea confiteri, sed ut si confitenda sint, non possint absolvi, nisi à tali vel tali. Iurisdictione namque etiam in venialia provenit ab Ecclesia, quæ illam tollit à degradatis, & excommunicatis non toleratis, adeoque absolute tollere posset etiam ab aliis simplicibus Sacerdotibus. Idem est de peccatis dubiis; præsertim supposita obligatione ea confitendi ex iure divino, quam supponit communis Theologorum sententia.

Petes III. An scienter delinquentes incurrant reservationem, si hanc ignorant? Resp. Affirm. Estque satis clarum & notum in praxi. Neque solent de hoc inquirere Confessarii; qui abstinere eo ipso, quod audiunt delictum reservatum, ab absolutione. Excipienda quoque non est reservatio facta in odium talis peccati (quid quid putet Sanchez l. 9. de Matr. d. 32. n. 18.) & poenam delinquentis: nam omnis reservatio est talis: etsi non sit de illo poenarum genere, de quibus disputatur, an ut incurrantur, requiratur notitia illarum, aut certe specialis legis prohibentis: uti neque de illo genere est impedimentum criminis dirimens matrimonium. Nihilominus dum reservatio est dependens ab incurusione censuræ, etsi incuratur, dum censura quidem noscitur, sed ignoratur, quod sit reservata; tamen

non incurritur juxta prædicta, dum est ignorantia excusans ab ipsa censuræ substantia. Uti nec incurritur reservatio sine censurâ, quando requiritur, ut scienter delictum committatur; vel additur, qui dicitur, qui presumpserit &c. si delinquens peccet quidem mortaliter, tamen labore ignorantia vincibilis.

E contra, si quis ex erronea conscientia putet se committere peccatum, v. g. blasphemiam, quod sit reservatum; & tamen opus externum, v. g. verba non sint blasphemiam, non esse propterea reservatum: non enim id pendet ab existimatione falsa peccantis, sed ab intentione Superioris per legem expressa. Denique si quis gravi metu adigatur ad committendum aliquod peccatum reservatum, metus facit cessare reservationem tali casu, uti & obligationem aliarum legum Ecclesiasticarum. Quæmodum etiam talis metus excusat à censura tali peccato annexa. Ita notat Aversa q. 17. sect. 1. ex Jacobo de Grassis & aliis.

Petes IV. An reservatio casuum facta per Prælatos seu Capitula Religionum comprehendantur Novitii? Resp. Neg. cum Doctoribus communiter contra Nonnullos: reservationes enim, uti ceteræ leges & obligationes Religionum, censentur loqui de professis. Et hoc modo intelligi commode possunt, adeoque debent, præsertim cum versemur in odiosis. Confirmatur: quia Novitii sunt quidem Religiosi quoad favores, non tamen quoad odia.

Alioquin absolute possent etiam pro iis reservari peccata, quatenus volunt subire favorem jurisdictionis provenientis à Superioribus Religionis: nam cum Superiores dent Confessariis Fratrum jurisdictionem in illos, possunt illam restringere vel dilatare. Immo si alicui sæculari Sacerdoti deleget Prælati Regularis jurisdictionem in suos subditos ac Novitios, posset huic limitare jurisdictionem. Si tamen Novitius tunc vellet confiteri non mero Confessario Fratrum, sed qui simul est Confessarius sæcularium, præsertim habens ab Episcopo jurisdictionem, non posset Superior respectu talis Confessarii reservare peccata Novitii. Potest is namque instar sæcularium personarum confiteri cuivis Confessario per Ordinarium approbato, etsi non deputato per Superiorem regularem, ut notat Rodriguez Porcel & alii passim: quàmvis ex altera parte etiam possit confiteri Sacerdotibus à Prælato regulari deputatis, etsi de cetero non sint ab Episcopo approbati.

Petes V. An reservatio particularium Prælatorum afficiat etiam peregrinos? Resp. Inprimis, si casus sit reservatus tam in loco domicilii, quàm in loco peregrinationis, talem peregrinum verè reservatione ligari: in quo (inquit Aversa q. 17. sect. 3.)

II. Non est peccatum reservatum, si peccans falso putet opus quod facti esse istius generis, quod verè reservatum fore.

12. Reservatio casuum in Religione non comprehendit Novitios.

An vel absolute possit reservatio pro iis fieri per Prælatos regulares.

11. An reservatio particularium Prælatorum afficiat peregrinos.

cilè conveniunt omnes. Nam neque Prælati proprius, neque Prælati loci in quo peregrinus est, dare censetur communi Confessario absolvendi potestatem. Si vero casus erat reservatus in loco undè quis decedit, non autem in loco ad quem accedit, existimat Antoninus, Paludanus, Suarez, Bonacina, Villalobos, Lugo & plerique alii posse talem in hoc loco absolvi à communi Confessario: eò quòd sive jure communi, sive consuetudine & declaratione Eugenii IV. peregrini fortiautur foris Sacramenti Pœnitentiæ quasi subditi proprii, hi autem possunt à communi Confessario absolvi. Quòd si etiam jurisdictio in tali casu penderet à concessione tacite proprii Prælati, adhuc censetur velle, ut subditi confiteantur alibi, sicut incolæ. Estque incommodum ac insolitum, in hunc finem interrogare de patria, & investigare casus ibi reservados. Si denique casus non erat reservatus in loco proprio, & pœnitens veniat aliò, ubi est reservatus, docet Suarez, Villalobos, Lugo, & alii plerique contra Fagundez non posse eum ibi absolvi à communi Confessario: eò quòd sit in hoc foro reputandus quasi incolæ; ac æquum sit, eum ibi ligari reservatione loci, ubi eximitur à reservatione diœcesis propriæ: neque censetur Confessario communi concedi in talem casum jurisdictio. Res tamen hæc non caret difficultate, præsertim si Confessarius propriæ diœcesis aut proprius Parochus talem pœnitentem alibi audiat, ubi est reservatio: cum jurisdictio illius, quam alioquin habet in tale peccatum, possit extrà territorium exerceri. Quare hujusmodi Confessarios excipit *Castillo disp. 11. dub. 16.*

QUÆSTIO II.

Quis possit directè absolvere à casibus reservatis?

14.
Qui possit à reservatione absolvere.

DICO I. A casibus reservatis potest absolvere ipse reservans, ejusque in officio superior, & successor: quia nemo potest sibi aut successori aut etiam superiori absolvendi adimere potestatem. Deinde ab iis potest absolvere quicumque cui hæc potestas legitime delegatur, ut patet. Inter quos hæc est differentia, quòd Ordinarius possit tollere reservationem etiam sine sacramentali confessione; non autem delegatus: quia Ordinarius potest tollere concedendo sive permittendo aliis plenam potestatem, delegatus autem solum sacramentaliter absolvendo; nisi fortè peccatum esset reservatum ratione censuræ, à qua delegatus possit absolvere extra Sacramentum.

15.
Quæ facta

Nota Tridentinum sess. 24. c. 6. de Reform. concedere Episcopis facultatem absolvendi

suos subditos ab omnibus casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis per se vel Vicarium ad id specialiter deputandum præterquam hæresi, à qua solum per se potest absolvere.

Quam facultatem Plerique putant esse revocam per Bullam Cœnæ quoad casus in ea contentos: eò quòd in fine ejusdem tempore Pii V. habeatur hæc clausula, quòd à casibus ejusdem Bullæ nulla persona, etiam Episcopali dignitate prædita, absolvere possit, prætextu cujusvis facultatis, etiam per cujusvis Concilii decreta in genere vel in specie concessa. Pro quo etiam referuntur duo responsa Cardinalium. Ita Suarez, Toletus, Sylvius, Sanchez, Diana & alii passim.

Nihilominus fatetur Suarez, Bassaus & alii oppositum non esse improbable: quòd docet Rodriguez, Barnes, Henriquez, Sa, Portel, Crousers apud Bassaum V. Casus reservatus num. 32. partim quia non fit expressa mentio Tridentini, partim quia similiter non fit expressa mentio casuum occultorum: quòd tamen videbatur esse necessarium, cum lex generalis non derogat speciali, præsertim noviter firmata in generali atque ad eòd solenni Concilio, nisi specialiter exprimat. Verum inter articulos ab Alexandro VII. reprobatos ad minus tamquam scadalosos, tertius in ordine est: *Sententia asserens Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1622. 18. Julij in Consistorio Sacra Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium visa & tolerata est.* Quòd quidem facti erat, & relatum à Nonnullis, ugnanter Basæo V. *Hæresis n. 18.* signum tamen est S. Sedem ipsi sententiæ non ad eòd propitiâ. Contra quam etiam facit, quòd derogetur in Bulla Cœnæ concessis per cujusvis Concilii decreta; sitq; sermo universalis abq; insinuata vel leviter aliqua occultorum exceptione. Porro sententiâ hæc quantum ad Belgium (ubi Bulla Cœnæ non solet publicari, & hæresis simpliciter inter casus Episcopo reservados, reconsetur, ut patet ex Synodo & Pastoralis Mechliniensis) à Nonnullis specialiter docetur, signanter à Marchanti To. 1. Tract. 2. tit. 4. quest. 8. cap. 1. ob praxim timoratorum, & quia Episcopi ibidem sunt loco Inquisitorum. Qui etiam norunt specialem Sedis Apostolicæ facultatem sibi olim delegatam; & in quibus illa adhuc terminis maneat. Hæc parò sententiâ (cujus judicium sit penes S. Sedem) suppositâ, possent Episcopi in casu speciali committere facultatem super hæresim occultam; uti plures fatentur.

DICO II. *Semper in Ecclesia Dei casus occultus fuit, ut nulla esset reservatio in articulo mortis (sub quo juxta Doctores communiter intelligitur etiam probabile mortis periculum)*